

МАКІ. РУХ СУПРАЦІЎЛЕННЯ Ў ФРАНЦЫІ

Прадстаўлена інфармацыя пра шэраг старонак гісторыі руху Супраціўлення ў Францыі.

Рух Супраціўлення, ці Супраціўленне (фр. Résistance) – арганізаванае супрацьдзеянне акупацыі Францыі нацысцкай Германіяй 1940 – 1944 г. Меў некалькі арганізацыйных цэнтраў. Уключаў у сябе: антыгерманскую баявую дзейнасць партызан (макі) на тэрыторыі Францыі, дыверсіі супраць нямецкіх ваенных, сабатаж; распаўсюджванне антыгерманскай інфармацыі і прапаганды; укрывальніцтва яўрэяў і камуністаў, што цяперлі пераслед; дзейнасць па-за межамі Францыі па ўмацаванні саюза з антыгітлераўскай каліцыяй і нацыянальнай уладай ў калоніях. Палітычна рух Супраціўлення быў неаднародным і ўключаў у сябе людзей самых розных поглядаў, усіх, хто даражыў незалежнай Францыяй – ад прыватных католікаў да камуністаў і анархістаў. У руху Супраціўлення актыўна ўдзельнічалі рускія эмігранты ў Францыі. З кастрычніка 1943 г. пачаў сваю дзейнасць «Саюз рускіх патрыётаў», а 15 кастрычніка 1943 г. пачаў дзейнічаць і «Цэнтральны камітэт савецкіх ваеннапалонных у Францыі», які аб'ядноўваў дзейнасць партызанскіх і падпольных груп савецкіх грамадзян. Дзейнасць Супраціўлення падтрымлівала брытанскае Упраўленне спецыяльных аперацый, якое пасылала ў Францыю сваіх агентаў. Таксама значную ролю ў руху адыгралі іспанскія партызаны (анархісты, камуністы, левыя рэспубліканцы, баскскія і каталонскія нацыяналісты), якія эвакуіраваліся з пераможанай іспанскай Рэспублікі і мелі ваенны вопыт. Чалавекам, стварыўшым у 1941 г. Адзіны рух Супраціўлення (MUR) на чале з Нацыянальнай радай Супраціўлення (CNR) і Сакрэтнай арміяй (усё гэта атрымала назву Французскіх унутраных сіл) лічыцца Жан Мулен. Ён шчыльна супрацоўнічаў з Шарлем дэ Голем, з'яўляючыся адным з кіраўнікоў «Французскага нацыянальнага камітэта» – кіруючага органа руху «Змагарная Францыя» (да ліпеня 1942 – «Свабодная Францыя», з 3 чэрвеня 1943 г. – «Французскі камітэт нацыянальнага вызвалення»). 21 чэрвеня 1943 г. Ж. Мулен быў арыштаваны, падвергнуты катаванням. Памёр 8 ліпеня 1943 г. у цяжкім калі г. Мец, па шляху ў канцэнтрацыйны лагер. Асобна належыць апавесці пра «макі». Пасля таго, як 8 лістапада 1942 г. амерыканцы высадзілі-

ся ў Паўночнай Афрыцы, немцы занялі паўднёвую свабодную зону Францыі. Многія маладыя людзі, жадаўшыя пазбегнуць адпраўкі ў вышэйшыя працоўныя лагеры, на прымусовыя работы ў Германію, а таксама бежанцы-іншаземцы хаваліся ў гарах і лясах. Затым яны стварылі «макі» (ад «maquis», «калючы хмызняк»): атрады партызан. Першапачаткова гэта былі невялікія разрозненыя групы, дрэнна ўзброеныя. Але хутка яны сталі больш арганізаванымі і пачалі прымаць актыўны ўдзел у руху Супраціўлення. Большасць макі дзейнічалі, прымяняючы партызанскую тактыку барацьбы супраць французскай міліцыі вышэйшага рэжыму і германскіх акупацыйных войск. Менавіта з-за дзеянняў макі акупанты былі вымушаны трымаць на ўсёй тэрыторыі Францыі шматлікія войскі. Сабатаж і пастаянныя напады партызан у значнай меры садзейнічалі паспяховай высадцы войск саюзнікаў у Нармандыі і Правансе. Многія вялікія гарады Францыі былі вызвалены сіламі партызан. Парыж быў вызвалены ў выніку сумеснага ўдара гарадскога паўстання Французскіх унутраных сіл і адной з дывізіяў Французскіх свабодных сіл (ваенныя, што далучыліся да руху «Змагарная Францыя»), якая высадзілася ў Нармандыі. На думку экспертаў, для ажыццяўлення працы, здзейсненай французскімі патрыётамі, спатрэбілася б 10 дывізіяў рэгулярнай арміі. Такім чынам, сёння вельмі цяжка ацаніць маштаб Супраціўлення. У агульным у яго складзе было па розных дадзеных ад 350 000 да 500 000 чалавек. Яны ўваходзілі ў мноства арганізацый, часам зусім не звязаных паміж сабою, але аб'яднаных адной ідэяй – барацьбой з нацызмам і калабарацыянізмам. У цэлым французскае Супраціўленне адыграла адну з ключавых роляў у паражэнні нацысцкай Германіі ў Еўропе.

Спіс літаратуры

1. Совсем немного о «французском сопротивлении» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://kontinentusa.com/sovsem-nemnogo-o-francuzskom-soprotivlenii/>. – Дата доступа: 08.04.2018.
2. Французское сопротивление в лицах и деталях [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://5respublika.com/istoriya/resistance-francaise.html>. – Дата доступа: 08.04.2018.

Бардзіер Вадим Анатольевич,
Научный руководитель: Николаева Людмила Викторовна,
к. и.

студент ФИТиУ БГУИР, baqx062@mail.ru
зав.кафедрой гуманитарных дисциплин,
н., доцент.